

TEISĖJŲ TARYBA

L. Sapiegos g. 15, LT- 10312 Vilnius, tel. (8 5) 251 4188, faks. (8 5) 268 5187

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai
El. p. dokumentai@stt.lt

2019-10-31 Nr. 36P-156 - (J. 1. 10)
[2019-07-31 Nr. 4-01-6822

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS TEISMUOSE ATLIKTOS KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS IŠVADOJE PATEIKTŲ PASIŪLYMŲ TEISĖJŲ TARYBAI ĮGYVENDINIMO

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba (toliau – STT), vadovaudamasi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu ir Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas), laikotarpiu nuo 2019 m. balandžio 9 d. iki 2019 m. liepos 11 d. atliko korupcijos rizikos analizę šiose srityse: bylų paskirstymas teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymas bei atrankos kolegijų sudarymas Lietuvos Aukščiausiajame Teisme.

Atlikus analizę nustatyta, kad korupcijos rizika minėtose veiklos srityse egzistuoja. Korupcijos rizikos analizės objektai buvo ne visi Lietuvos Respublikos teismai: analizuota Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Lietuvos apeliacinio teismo, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo, Vilniaus apygardos, Kauno apygardos, Vilniaus apygardos administracinio, Vilniaus miesto apylinkės, Alytaus apylinkės ir Panevėžio apylinkės teismų veikla minėtose srityse.

STT, vadovaudamasi Aprašo 19 punktu, prašė per 3 mėnesius nuo Korupcijos rizikos analizės išvados (toliau – Išvada) gavimo dienos (Išvada gauta š. m. liepos 31 d.) pateikti informaciją, kaip atsižvelgta ar numatoma atsižvelgti į šioje Išvadoje pateiktus pasiūlymus.

Teisėjų taryba informuoja, kad Išvadoje pateiktiems pasiūlymams Teisėjų tarybai apsvarstyti ir atsakymo STT projektui parengti Teisėjų tarybos 2019 m. rugsėjo 27 d. protokoliniu nutarimu buvo sudaryta specialioji darbo grupė (toliau – Darbo grupė), susidedanti iš Teisėjų tarybos ir dalies teismų, kuriuose STT atliko korupcijos rizikos analizę, atstovų. Darbo grupei taip pat pavesta apsvarstyti bei parengti konkrečių Teisėjų tarybos priimamų teisės aktų pakeitimo projektus.

Š. m. spalio 18 d. įvyko Darbo grupės posėdis, kuriame, be kitų klausimų, buvo apsvarstyti ir STT Išvadoje pateikti pasiūlymai Teisėjų tarybai. Įvertinusi STT pateiktus pasiūlymus Teisėjų tarybai, numachiusi planuojamas priemones STT pateiktiems siūlymams įgyvendinti, Darbo grupė parengė STT teismuose atliktos korupcijos rizikos analizės Išvadoje pateiktų pasiūlymų Teisėjų tarybai įgyvendinimo projektą, kuriam Teisėjų taryba pritarė š. m. spalio 25 d. vykusiame posėdyje.

Teisėjų taryba, vadovaudamasi Aprašo 19 punktu, teikia Jums Teisėjų tarybos planuojamas įgyvendinti priemones Išvadoje Teisėjų tarybai pateiktiems pasiūlymams įgyvendinti.

PRIDEDAMA. Teisėjų tarybai STT pateiktų pasiūlymų įgyvendinimas, 4 lapai.

Pirmininkas

Algimantas Valantinas

Dovilė Čėponaitė-Kublickienė, tel. (8 5) 268 3406, el. p. dovile.kublickiene@teismai.lt

(originalas nebus siunčiamas)

TEISĖJŲ TARYBAI STT PATEIKTŲ PASIŪLYMŲ¹ ĮGYVENDINIMAS

Eil. Nr.	STT pasiūlymai	Planuojamos įgyvendinti priemonės
	<i>Išvadoje dėl korupcijos rizikos analizės nurodyti pasiūlymai.</i>	<p>Atsižvelgta – detalizuoti, nurodyti kaip?</p> <p>Atsižvelgta iš dalies – detalizuoti, nurodyti kaip? Pagrįsti, kodėl atsižvelgta tik iš dalies?</p> <p>Neatsižvelgta – pagrįsti kodėl?</p>
4.3.1.	<p>Teismų vidinį bei išorinį administravimą vykdančioms subjektams gairėse detalizuoti kriterijų, tikrintinų vertinant bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo procedūras teismuose, sąrašą, atsižvelgiant į šioje išvadoje pateiktas rekomendacijas, nustatyti trumpesnį rekomenduotiną teismų patikrinimų atlikimo periodiškumą, įpareigoti teismus tikrinti teismo veiklą nuo paskutinio patikrinimo.</p>	<p>Planuojama atsižvelgti.</p> <p>Planuojama peržiūrėti ir šiuo aspektu pakeisti Administravimo teismuose nuostatus, patvirtintus Teisėjų tarybos (toliau – TT) 2015 m. gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 13P-157-(7.1.2) „Dėl Administravimo teismuose nuostatų patvirtinimo“, o jų priede – Gairėse teismų vidinį bei išorinį administravimą vykdančioms subjektams – numatyti rekomendacijas išorinį administravimą vykdančioms subjektams: teismus tikrinti kiek įmanoma vienodesniu periodiškumu, už vienodesnius laikotarpius, vadovaujantis vienodesniais kriterijais.</p> <p>Taip pat planuojama papildyti esminius kriterijus, patvirtintus TT 2018 m. lapkričio 30 d. nutarimu Nr. 13P-128-(7.1.2) „Dėl esminių kriterijų 2019–2020 metų planiniams kompleksiniams patikrinimams atlikti patvirtinimo“, pagal kuriuos turi būti atliekami 2019–2020 metų planiniai kompleksiniai patikrinimai. Be to, svarstyti pakeisti Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašą (patvirtintas TT 2015 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. 13P-123-(7.1.2), toliau – Bylų skirstymo taisyklės), jame numatant darbo krūvio išlyginimo ribas, atkreipiant dėmesį į tai, kad KRA išvadoje vartojama sąvoka „darbo krūvis“ nėra ir neturi būti tapatinama su darbo krūvio sąvoka, kaip ji apibrėžta Darbo krūvio skaičiavimo teismuose tvarkos apraše, patvirtintame TT 2015 m. gegužės 29 d. nutarimu Nr. 13P-79-(7.1.2) „Dėl Darbo krūvio skaičiavimo teismuose tvarkos aprašo patvirtinimo“.</p> <p>Apie visus čia ir žemiau paminėtus teisės aktų pakeitimus Nacionalinė teismų administracija būtų įpareigota informuoti visus Lietuvos teismus.</p>

¹ STT atliktos Korupcijos rizikos analizės išvada skelbiama internete adresu <https://www.stt.lt/lt/menu/korupcijos-prevensija/korupcijos-rizikos-analize/2019-metu-rizikos-analizes/>

Eil. Nr.	STT pasiūlymai	Planuojamos įgyvendinti priemonės
4.3.2.	Įvertinti galimybes atskirti Modulyje duomenų apie teisėjui priskirtus nagrinėjamų bylų tipus ir teisėjo specializacijas skiltis ir jų koregavimo istoriją.	
4.3.2.1.	Apriboti bylas skirstantiems Modulio vartotojams galimybę keisti Modulio duomenis dėl teisėjams priskirtinų nagrinėjamų bylų tipų, pvz., pavesi šias funkcijas atlikti kitiems teismo darbuotojams.	<p>Planuojama atsižvelgti iš dalies.</p> <p>Būtina įvertinti, kad proceso įstatymuose (pvz., Civilinio proceso kodekso 62, 62¹, 319 str., Baudžiamojo proceso kodekso 231, 323, 373 str., Administracinių nusižengimų kodekso 650, 662 str., Administracinių bylų teisenos įstatymo 30, 43 str. ir kt.) nustatyta, jog teismo pirmininkas (jo pavaduotojas, skyriaus pirmininkas) sudaro kolegiją, paskiria jos pirmininką, pranešėją ir pan. Bylų skirstymo taisyklėse taip pat nustatyta teismo pirmininko teisė pačiam skirstyti bylas. Manytina, kad proceso įstatymų keisti nėra tikslinga. Svarstyta Bylų skirstymo taisyklėse rekomenduoti teismuose atskirti duomenų suvedėjo, bylų skirstytojo ir kontroliuojančio asmens roles, nustatyti, kad teismo pirmininkas pats neskirstytų bylų, o tik kontroliuotų bylų skirstymo procesą. Pakeitus teisinį reguliavimą, LITEKO būtų užtikrinti teisės aktuose nustatyti funkciniai apribojimai, o teismai apie tai būtų informuoti aplinkraščiu bei paskatinti imtis ir organizacinių priemonių teismų viduje.</p>
4.3.2.2.	Sugriežtinti teisėjų specializacijų keitimo Modulyje kontrolės procedūras.	<p>Planuojama atsižvelgti iš dalies.</p> <p>Planuojama organizacinėmis priemonėmis užtikrinti, kad teisėjų specializacijų keitimas visuomet būtų pagrįstas teismo darbo organizavimo dokumentais, priimtais remiantis 2008 m. lapkričio 13 d. TT nutarimu Nr. 13P-202-(7.1.2), kuriuo patvirtintas Teisėjų specializacijos tam tikrų kategorijų byloms nagrinėti nustatymo tvarkos aprašas (su visais pakeitimais ir papildymais).</p>
4.3.3.	Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių apraše reglamentuoti:	
4.3.3.1.	teisėjų darbo krūvio išlyginimo procedūras, taikomas paskirstant bylas (apskaičiavimo tvarką, periodiškumą, vertintinus laikotarpius, skirtumus ir (ar) ribas (pvz., procentais), kai krūvis gali būti mažinamas	<p>Planuojama atsižvelgti.</p> <p>Apsvarsčius ir priėmus sprendimus dėl konkrečių šio pasiūlymo įgyvendinimo priemonių, svarstyta keisti Bylų skirstymo taisykles, sprendžiant teisėjų darbo krūvio išlyginimo procedūrų, taikomų paskirstant bylas, kai krūvis gali būti mažinamas teismo (skyriaus) pirmininko rašytiniu sprendimu, klausimą.</p>

Eil. Nr.	STT pasiūlymai	Planuojamos įgyvendinti priemonės
4.3.3.2.	<p>teismo (skyriaus) pirmininko rašytiniu sprendimu;</p> <p>siekiant užtikrinti vienodą teismuose taikomą praktiką, reglamentuoti darbo krūvio išlyginimo taikymo apylinkės teismuose procedūras;</p>	<p>Planuojama atsižvelgti.</p> <p>Apsvarsčius ir priėmus sprendimus dėl konkrečių šio pasiūlymo įgyvendinimo priemonių, svarstyti keisti Bylų skirstymo taisykles, sprendžiant darbo krūvio išlyginimo tarp teismo rūmų klausimus.</p>
4.3.3.3.	<p>teisėjų kolegijos nario (ne pranešėjo) pakeitimo tvarka, kai jis (ji) dėl objektyvių priežasčių negali dalyvauti kolegijos veikloje ar nagrinėti konkrečios bylos (pvz., numatyti, kad teisėjas pakeičiamas kitu iš eilės bylos paskirstymo protokole esančiu teisėju arba pagal teisėjų kodus arba kitus aiškius atrankos kriterijus).</p>	<p>Planuojama atsižvelgti.</p> <p>Apsvarsčius ir priėmus sprendimus dėl konkrečių šio siūlymo įgyvendinimo priemonių, svarstyti keisti Bylų skirstymo taisykles, sprendžiant teisėjų kolegijos nario – ne pranešėjo pakeitimo tvarką, kai jis dėl objektyvių priežasčių negali dalyvauti kolegijos veikloje ar nagrinėti konkrečios bylos, klausimą.</p> <p>Be to, svarstyti pakeisti Bylų skirstymo taisykles, LITEKO Bylų skirstymo moduliui (toliau – Modulis) neleidžiant generuoti teisėjų kolegijas neribotą kartų skaičių, taip pat įtvirtinant, kad, sudarant kolegijas atskirai bylai ar nuolatinės, pirmiausiai naudojamosi Moduliu, o kiti būdai (teismo priminininko įsakymu patvirtintos nuolatinės kolegijų sudėty) turėtų būti išimtis.</p>
4.3.4.	<p>Tobulinti teisėjo paskyrimo protokolo formą, užtikrinant jos informatyvumą.</p>	
4.3.4.1.	<p>Skirstant civilines bylas protokole turi matytis tik teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjai, baudžiamąsias – tik Baudžiamųjų bylų skyrių teisėjai.</p>	<p>Planuojama neatsižvelgti.</p> <p>Teisinis reguliavimas nenumato civilinių ir baudžiamųjų bylų skyrių bendrosios kompetencijos apylinkės ir administraciniuose teismuose; ne visuose apylinkės teismuose nustatytos teisėjų specializacijos; būna atvejų, kuomet civilinis ieškiny s pareiškiamas baudžiamojame byloje; apeliacinės instancijos teismuose gali būti sudaromos mišrios abiejų skyrių kolegijos; Lietuvos Aukščiausiam Teisme gali būti sudaromos ir mišrios, ir išplėstinės abiejų skyrių kolegijos ir viso teismo plenarinės sesijos. Be to, pats Modulis, teisėjo paskyrimo protokole siūlydamas teisėjų eiliškumą, konkrečiai bylai tinkamos specializacijos teisėjus iškelia į priekį, o netinkamos – nuleidžia į pabaigą.</p>
4.3.4.2.	<p>Kiekviename protokole turi aiškiai matytis teisėjų, kurie dėl objektyvių priežasčių nedalyvavo Modulio generuojamoje teisėjų atrankoje, pašalinimas ir jo priežastys bei</p>	<p>Planuojama atsižvelgti.</p> <p>LITEKO2 Modulis turėtų užtikrinti, kad informacija apie teisėjo laikino nedarbingumo (atostogų, komandiruočių ir pan.) laikotarpius, nepažeidžiant asmens duomenų teisinės apsaugos reikalavimų, būtų atvaizduojama bylos teisėjo paskyrimo protokole.</p>

Eil. Nr.	STT pasiūlymai	Planuojamos įgyvendinti priemonės
4.3.5.	<p>duomenys, atsižvelgiant į Bendrojo duomenų apsaugos reglamento reikalavimus.</p> <p>Siekiant užtikrinti vienodą teismuose taikomą praktiką paskirstant bylas teisėjams naudojant Modulį, aiškiai reglamentuoti šiuo metu skirtingai teismuose taikomų procedūrų, naudojančių Moduliu, atlikimo tvarką darba LITEKO reglamentuojančiuose teisės aktuose. Apsvarstyti galimybę reglamentuoti atvejus, kada teismuose turi būti naudojama Modulio funkcija „Išlyginamieji krūviai“, o kada – Modulio funkcija „Negali nagrinėti“.</p>	<p>Planuojama atsižvelgti.</p> <p>Planuojama detalizuoti Bylų skirstymo taisykles, užtikrinant, kad atskiri teismai, tvirtindami savo bylų skirstymo taisykles, tiksliai vadovautųsi Bylų skirstymo taisyklėmis, patvirtintomis TT, kad tarp atskirų teismų bylų skirstymo taisyklių nebūtų didelių skirtumų.</p> <p>Be to, svarstyti keisti Bylų skirstymo taisykles, jose nustatant, kad tais atvejais, kai teisėjo atmetimo priežastis yra „negali nagrinėti, nes paskirtas kitas posėdis“, būtų privaloma nurodyti kitam posėdžiui paskirtos bylos numerį.</p>